

A budai hegyekben vasárnaponként vidám, tarka csoportok evickélnek, száguldoznak sítalpakon. Piros és kék és fehér és zöld zekékben, a délszaki tájak színpompáját, a nyári rét derűjét varázsolják egy-egy órára az egyhangú fehérségbe. Ebben a rikító színekben megdöbbenő ellentétként hatott az a fiatal lány, aki talpig feketében, hosszú gyászfátyollal siklott le egyik meredek lejtőn. Röpülő fátylával olyan volt, mint régies, múlt századbeli képeken maga a halál röpülő angyala. Csupán – egyébként szintén fekete – sítalpai vallottak a mai kor gyermekére.

•

Nagy kamasz diákgyerek szalad a villamosmegálló felé. Már késő van, ha nem siet, elkésik az iskolából. A villamos már jön is, de a járda síkos, s ő még mielőtt felszállhatna, megcsúszik, végigvágódik a földön. A kezében tartott könyvcsomó kihull a szíjak közül. De nem csak a könyvek hullanak széjjel, hanem egyik könyvnek a lapjai is. A téli szél felkapja a lapokat, s hordja-viszi messzire.

A fiú feltápáskodik, az épen maradt könyveket felkapja, s máris felugrik a villamosra. A közelben lévők mind szedegetik és nyújtogatják neki felfelé a szertehullt lapokat.

– Saláta – legyint megvetően a fiú, és nem nyúl utána.

A kocsi máris robog tovább. Az iskoláskönyv lapjain pedig taposnak a járókelők. Megnézünk egyet belőle. „Algebra.” Sejtettük ...

1935. január 24., csütörtök, 6. old.

Élőképek

E sténként, a színházak, hangversenytermek nézőterén, a földszint csaknem valamennyi sorában látható egy-két olyan nő, aki furcsán ellentmondó külsejével ébreszti fel figyelmünket. A legfeltűnőbb rajtuk az, hogy hatalmas, fekete csontkeretes pápaszemet viselnek, s ami szintén

elégge szembeötlő, fejüket fehér-szőke, lobogó haj hullámozza körül. Első pillantásra a homályos nézőtéren valamennyien őszhajú nagymamáknak rémlenek, de ahogy jobban megnézzük őket, a jókora pápaszem alatt fitos orrot s bíborvörös száját látunk. Az a kevéske, ami arcukból, nyakukból látható, gyöngyfehér, hamvas. Legtöbbje még innen van a húsz esztendőn, de mennél fiatalabb, annál nagyobb pápaszemet, annál fehérebb-szőke haját visel. Nyugtalanító divat ez, bántó kacérság. Kacérkodás a tiszteletreméltó öregség álarcában. Olyanok ők, mint azok a kisgyerekek, akik játékból öltik magukra a nagymama-jelmezt. Csakhogy ezek a pápaszemes, nagymamát mímelő fiatal hölgyek nem olyan jóhiszeműek, nem olyan ártatlanok, mint a gyermekek. Se fehér hajukat, se pápaszemüket nem illeti meg tisztelet.

•

Vidékiek ülnek a társaskocsin. Idősebb hölgy meg egy fiatalember. Egy városkából valók, de nem rokonok. Ez beszédjükből is kitetszik. Hangosan beszélnek. Most jön a kalauz, kéri a jegyet. Mindketten villámgyorsan erszényükbe nyúlnak, és „két átszállót” kiáltással nyújtják a kalauznak a pénzt. A kalauz a hozzá közelebb levő fiatalember pénzét akarja elvenni, de az idősebb hölgy egy mozdulattal valósággal leüti a pénzt nyújtogatót kezét, ő akar fizetni. A fiatalember se rest, most már ő fogja le szomszédnője kezét. Egy pillanattal később ismét az kerekedik felül, majd megint a másik. Valóságos közelharc fejlődik ki kettejük között a fizetés elsőségéért. Közben a kalauz a két kilyukasztott jeggyel ott áll, vár a zsúfolt kocsiban. Türelmetlenkedik, de hiába.

– Inkább kiszállok, nem megyek tovább – jelenti ki a hölgy.

– Sajnálom – mondta a férfi –, nem engedhetem.

Az utasok jönnek-mennek, a kalauz dühösen – pénz nélkül – kezükbe nyomja a jegyet, s tovább dolgozik. Azok ketten még mindig nem egyeztek meg.

– Fizesse ki-ki a magáét – szól most feléjük egy utas.

– Hát persze, persze – kapnak a tanácson többen, s mosolyogva biztatják őket.

Ők pedig egyszerre ráeszmélnek gyermekes viselkedésükre. Szégyenlősen nyújtják egy-egy jegynek az árát a kalauz felé. A legközelebbi megálló-nál leszállnak a kocsiról.

•

Az utcasarkon télen-nyáron, hőben-hóban ott áll a kis számoly mellett a cipőtisztító ember. Naponta többször elhaladunk mellette. Régi ismerősünk, látásból. Mindig megemeli a kalapját, udvariasan, de nem alázatosan üdvözl bennünket. Úgy, mint egyik mesterember a másikat. Az apró cipőtisztító számoly ott van mellette, de – bevalljuk – hosszú évek során még egyszer sem láttuk, hogy bárkinek a cipőjét is tisztította volna. Valahányszor láttuk őt, mindig komoly aggodalmaink voltak életmódját, sorsát illetően. Vajon miből is él ez az ember, tanakodtunk magunkban. Gyakran kísértésbe jöttünk, hogy valami kisebb összeggel segítségére legyünk, de ettől mindig visszatartott önérzetesen baráti köszöntése. Végre ma nagy kő esett le a szívünkről. Láttuk a cipőtisztítót cipőt tisztítani. Nem tréfálunk. Ott ült a ládáján, előtte a kis számolyon egy férfiláb feszengett, egy fiatalember lába, ő pedig dörzsölte, fényezte elmerülve buzgó munkájában. Amikor elhaladtunk mellette, egy pillanatra abbahagyta a kefélést, kissé felemelkedett, s kalapját megemelve köszöntött bennünket. Első az udvariasság. Mi is mélyen megemeltük előtte kalapunkat ...

1935. január 31., csütörtök, 6. old.

Pesti utca

A Múzeum-kert ködös, februári délelőttön lucskos kavicsaival, márdártalan csontváz-faágaival olyan, mintha magának a barátságatlan, egészségtelen, gonosz februárnak a jelképe volna. Fázósan sietünk keresztül rajta, hogy ne is igen lássuk így. Elszomorít bennünket. Alig néhány ember lézeng itt, de amint közelebbről megnézzük őket, elcsodálkozunk. Mi ez? Pereces ember ilyenkor? Egy másik léggömböket árul. Piros és kék, fázós léggömböket. A lépcsősor alján utcai fényképész topog gépe mögött, a hidegben egy asszony tejet árul kiskocsiján, egy másik asszony egész halom most divatos gumimalacot cipel felfűzve a vállán. Nem értjük. Az ő vásárlóik a gyerekek. Azokra pedig még várhatnak jónéhány hétig. Csak nem akar-